

AUTOPORTET

Dr um. Ivan Brkljačić

Univerzitet umetnosti u Brogradu

Fakultet muzičke umetnosti

Katedra za kompoziciju

E-mail: ivanbrkljacic@fmu.bg.ac.rs

UDK: 78.07

92 Brkljačić, I.

Plenarno predavanje

Sažetak: U godini u kojoj kompozitor Ivan Brkljačić obeležava trideset godina umetničkog delovanja, a Muzička akademija u Istočnom Sarajevu proslavlja trideset godina postojanja i rada, Brkljačić će svoju muzičku delatnost, uobličenu u prvom licu, u vidu autoportreta, predstaviti svoj stvaralački opus. Polazeći od osnovnih pitanja koja se vezuju za proces stvaralaštva: *šta* i *kako* Brkljačić će ukazati na specifične elemente svoje poetike. Od neophodnosti trasiranja određene *opšte teme* buduće kompozicije, preko umetničkog istraživanja u vezi sa njom, do njenog prenošenja u jezik muzike i ulaska u proces izgradnje muzičkog toka i ukupne forme kompozicije. Takođe, ukazaće na važne uzore koji su uticali na njegov profesionalni razvoj. Uz važne primere iz svog opusa, stavljajući fokus na prikazivanje kompozicija koje su u tekućoj godini jubileja ostavile značajniji trag, Brkljačić će skrenuti pažnju i na ostale segmente svog profesionalnog delovanja, uključujući i režiju muzičkih spotova svojih kompozicija.

Ključne reči: Autoportret, kompozicija, muzički tok, muzička forma, opšta tema.

Muzička delatnost, uobličena u prvom licu¹, u ovom radu će predstaviti osvrst na lični stvaralački opus, pre svega u kvantitativnom smislu, kroz muziku nastalu u okviru solističkog, kamernog, vokalno-instrumentalnog, koncertantno-simfonijskog, horskog i primenjenog žanra. Zatim, ukazaće se na osnovu stvaralačke poetike koja leži u polaznim pitanjima *šta* i *kako* koja se zatim kreće ka neophodnosti postojanja svojevrsne *opšte teme* kompozicije. Biće dodirnuti i važni uzori iz, najpre muzičke umetnosti, koji su me u procesu muzičkog stasavanja oblikovali, kao i uzori iz ostalih umetnosti: književnosti, slikarstva i filma. Odabrane kompozicije iz opusa biće detaljnije prikazane, pre svega kroz odabir i realizaciju pomenute *opšte teme*. Na samom kraju biće reči i o svojevrsnoj ekstenziji samog umetničkog čina u vidu režiranja muzičkih spotova.

Godina 2024. je godina jubileja. Trideset godina Muzičke akademije u Istočnom Sarajevu i trideset godina mog umetničkog delovanja. Posebno bih

¹ Naziv rada *Autoportret* upućuje i na različite sfere lične delatnosti: 1) kompozitor, 2) redovni profesor Fakulteta muzičke umetnosti u Beogradu, sa fokusom na predmetima *Muzički oblici* i *Aranžiranje*, 3) funkcija prodekana za nastavu fakulteta u periodu od 2015–2024. godine, 4) selektor programa *Međunarodne tribine kompozitora* u periodu od 2007–2015. godine, 5) u prethodnom periodu delovanje u rukovodstvu *Udruženja kompozitora Srbije*, 6) trenutno delovanje u telima SOKOJ-a, srpskog društva za zaštitu autorskog prava, 7) muzički producent *Simfonijskog orkestra Radio-televizije Srbije*. Biografija dostupna na linku: <https://www.ivanbrkljacic.com/biografija>

istakao činjenicu da se svega četiri dana nakon svog Koncertnog jubileja, održanog u Velikoj dvorani Kolarčeve zadužbine, na kojem sam sa dragim izvođačima svoje muzike obeležio trideset godina od svog prvog javnog nastupa, nalazim u Istočnom Sarajevu. Ovo doživljam kao specifično proširenje obeležavanja svog jubileja.

Kroz lično muzičko stvaralaštvo prolazim trideset godina i u tom periodu napisao sam solističke kompozicije za klavir, violinu, flautu, klarinet, čembalo, trombon, harmoniku, marimbu, harfu i gitaru. Zatim, kompozicije za različite manje kamerne sastave u dijapazonu od dua do kvinteta i za kamerne ansamble sa dirigentom, uljučujući i kamerne gudačke orkestre, sa i bez solista. Pisao sam vokalno-instrumentalnu muziku na stihove značajnih srpskih pesnika i pisaca²: Jovana Ilića, Laze Kostića, Vaska Pope, Duška Radovića, Ive Andrića. Takođe, i na poeziju stranih pesnika³: Žaka Prevera, Rabindranata Tagore i Otavija Paza. Od koncertantno-simfonijskog žanra ističem Koncert za klavir pod nazivom *IT!*, Koncert za saksofon *LOVE!* i Koncert za pikolo *SNOW!*. U orkestarskom žanru napisao sam kompozicije *Kada se sedam puta digne zavesa* i *Otkucaji davno zaboravljenog sata*. Autor sam instrumentalnog teatra pod nazivom *Istar* i kompozicije za rok bend koji sam namenio beogradskom sastavu *Deca loših muzičara*. Sve u svemu, preko šezdeset opusa, pored kojih takođe stoje: muzika za igrani film *Ustanička ulica* i muzika za TV seriju (*Fau*) *V efekat*, kao i za preko četrdeset pozorišnih predstava koje su postavljane na scenama od Beograda i drugih gradova Srbije, preko Banja Luke do Budimpešte i Erlangena u Nemačkoj.

Smatram da se u umetnosti sve može svesti na dva osnovna pitanja. Ono nešto **Šta** i ono nešto **Kako**. Po meni to **Šta**, odnosno to što je predmet umetnosti, može da bude bilo šta. Ipak, ono **Kako** je za bilo koji oblik stvaralaštva važnije, jer se na osnovu njega umetnost može vrednovati. Kao dobra ili kao loša, uz naravno neophodan sud vremena. Po meni, najviši stepen umetnosti je onaj koji uz što manje sredstava dosegne do najvišeg nivoa kompleksnosti, emocionalnosti, rečitosti, odnosno do najdirektnijeg i najsnažnijeg dejstva.

Ako bih konkretnije ušao u svoje lično stvaralaštvo, čini mi se da bi bilo važno skrenuti pažnju na određene uzore koji su mi iz bogate muzičke literature bili važni, a zatim i na neke elemente moje poetike. Dakle, iako ne mogu da kažem da imam omiljenog kompozitora, svakako su Wolfgang Amadeus Mozart⁴ i Sergej Prokofjev⁵ uticali na mene zbog svoje kreativne lucidnosti i specifične radosti muziciranja. Ja tu radost u velikoj meri osećam

² Jovan Ilić (1824–1901), Laza Kostić (1841–1910), Vasko Popa (1922–1991), Duško Radović (1922–1984), Ivo Andrić (1892–1975).

³ Žak Prever (*Jacques Prevert*, 1900–1977), Rabindranat Tagore (*Rabindranath Tagore*, 1861–1941), Oktavio Paz (*Octavio Paz*, 1914–1998).

⁴ *Wolfgang Amadeus Mozart* (1756–1791).

⁵ *Сергѣй Сергѣевич Прокофѣев* (1891–1953).

slušajući i svirajući njihovu muziku. Zatim, Modest Musorgski⁶, koji je, iako nevelikog opusa, stvarao posebna remek-dela, sa muzičkim materijalima koji na mene deluju kao da u sebi sadrže pogled u budućnost, odnosno samu večnost. Potom, iz popularnog žanra bend Bitlsi, koji su ostavili inovativnog muzičkog traga na polju svih muzičkih komponentni u svom muzičkom stvaralaštvu. Melodijski, harmonski, ritmički, metrički, tembrovski, aranžmanski, interpretativno. Ako hoćete, trag su ostavili i na polju elektronskog, odnosno elektro-akustičnog žanra. Naravno, i fenomenološki predstavljaju posebnu ostavštinu umetnosti XX veka. Sve do živih autora, među kojima prednjači Hajner Gebels⁷, kompozitor po obrazovanju i reditelj po vokaciji, čije kompozicije u okviru žanra instrumentalnog teatra na mene deluju kao svojevrsni putokaz. Iz drugih umetnosti⁸, na mene su uticali renesansni slikar Đuzepe Arčimboldo (pre svega sa ciklusom *Godišnja doba*), kao i slikar iz prve polovine XX veka Pol Kle (najpre sa svojim radovima kao što su *Crna noć*, *Teatar lutaka*, *Botanički teatar*, *Nocturnal Festivity – Noćna svečanost*), zatim reditelji Federiko Felini (prvenstveno zbog filma *Amarkord*), Stenli Kjubrik (u dijapazonu filmova *Lolita* i *Dr. Strangelove*, preko *Odiseje 2000.* i *Paklene pomorandže*, pa sve do poslednjeg filma *Širom zatvorenih očiju*) i Kventin Tarantino, te pisci M. F. Dostojevski (prvenstveno sa romanom *Idiot*) i Nikolo Amaniti (sa uzbudljivom, ali istovremeno kataklizmičnom knjigom *Poslednja Nova godina*).

Vezano za ličnu poetiku (termin *poetika* posmatram i tretiram u okviru implicitnih načela koja su vezana za nečije specifično delovanje u jednoj ili više umetnosti) istakao bih da se nužno ne vezujem za postojeću literaturu, filozofiju, metafiziku i tome slično. Naprotiv, najvažniji mi je sadašnji trenutak, odnosno sadašnje vreme. Zatim, moj lični odnos prema onome što se u stvarnom svetu oko mene zbiva, uz formiranje određenog umetničkog/muzičkog stava/komentara o tome, koji bi bio iskazan jezikom muzike. Dakle, ja u svetu oko sebe tragam za *opštom temom* kompozicije. Zatim, svoje misli fokusiram u odnosu na formiranu temu i pokrećem određeno lično umetničko istraživanje u odnosu na tu temu. Kada imam dovoljno podataka, prenosim svoje misli, ambijent, karakter, atmosferu koja proističe iz teme u određeni muzički motiv. Tako se generiše muzički impuls koji dalje generiše muzički tok. Nakon formiranja muzičkog toka, posledično se dobija muzička forma. I tako nastaje kompozicija. Najkraće rečeno: da bih bilo šta stvarao moram biti načisto sa tim šta je to što stvaram, i to u trenutku pre nego što dozvolim sebi da zapišem prvu notu. Upravo je to osnov poetike moje muzičke kreacije.

⁶ *Модѣст Петровичъ Мусоргскій* (1839–1881).

⁷ *Heiner Goebbels* (1952).

⁸ Đuzepe Arčimboldo (*Giuseppe Arcimboldo*, 1527–1593), Pol Kle (*Paul Klee*, 1879–1940) Federiko Felini (*Federico Fellini*, 1920–1993), Stenli Kjubrik (*Stanley Kubrick*, 1928–1999), Kventin Tarantino (*Quentin Tarantino*, 1963), M. F. Dostojevski (*Фѣдоръ Михайловичъ Достоевскій*, 1821–1881), Nikolo Amaniti (*Niccolo Ammaniti*, 1966).

Nekada su te *opšte teme* jako lične, kao na primer u kompoziciji pod nazivom *Hofman trio*, koju sam napisao ove godine. Pokušaću ukratko da objasnim opšti kontekst ove kompozicije. Činjenica da se održava festival u čast mog pokojnog profesora Srđana Hofmana⁹, pokrenula me je da napišem jedan stručno-naučni rad, na temu *Punoletstvo uz profesora Hofmana* (s obzirom da sam u njegovoj klasi proveo punih osamnaest godina, kroz period osnovnih, magistarskih i doktorskih studija kompozicije). Taj rad imao je tri glavna fokusa: Perspektivu sećanja, Lično sazrevanje i Analitički aspekt u kom sam predložio svoje lično tumačenje tri njegove kompozicije za koje smatram da su remek-dela. Dugo sam pisao taj rad, skoro godinu dana. U nekoliko navrata sam mu se vraćao, usmeravao ga dalje, prekidao, zatim nastavljao i tako sve dok ga u potpunosti nisam uobličio. Kao specifična ekstenzija tog rada nastala je pomenuta kompozicija koja se naslanja na muzičke motive, ali i misli, to jest snažnu energiju koju pamtim u radu sa profesorom Hofmanom. Pored svega toga, činjenica da su profesorovi naslednici, ćerka Neda, unuk Marko i zet Srđan bili predviđeni da budu izvođači ove kompozicije dodatno je emotivnom činila premijeru koja se desila pre nešto više od dva meseca.

Pored ličnih, nekada su teme vezane za kontekst koji inicira kompoziciju, recimo ljubav. Koncert za saksofon je poručila Beogradska filharmonija, za svoj ciklus pod imenom *Ašikovanje*. To je stara, arhaična, pomalo zaboravljena, ali lepa reč, puna inspiracije i kreativne snage, koja ukazuje na vođenje i življenje ljubavi. Iz te reči sam usmerio svoj Koncert za saksofon, obrađujući fenomen trenutne, ali neponovljive ljubavi, kojom bi, zbog eruptivne snage koju poseduje, mogao da se pomeri čitav svet.

Ili, možda tema Knjaževca, malog grada na jugoistoku Srbije. Činjenica da mi je kompoziciju poručio rođeni Knjaževčanin, violinista Dušan Panajotović, moj mladi kolega sa FMU, podstakla me je da razmišljam o folkloru tog kraja i o značajnim mestima u samom gradu, u kojem pre pisanja ove kompozicije nikada nisam bio. Tako su nastala tri stava *Knjaževačke sonate* za violinu i klavir, koja nose sledeće nazive, proistekle iz pomenutih toponima: *Rumeni Gurgusovac* (vezuje se za kolo Rumenku i knjaževačku kulu Gurgusovac), *U odsjaju Timoka* (za reku u kojoj se ogleda čitav centar grada) i *Laskavac sa Banjice* (takođe jedno kolo - Laskavac i jedan kvart grada Knjaževca).

Ili teme proizašle iz ličnog stanja duha. Na primer, tokom leta 2021. godine sam bio jako duševno ranjen od ljudi sa kojima sam blisko sarađivao. Zbog toga me je obuzimalo stanje boli, tuge, melanholije i tome slično. Način da se izbavim iz svega toga je bio moj beg u humoreske. Humoreske koje ste imali priliku da čujete u izvođenju Maje Đogo. Njih sam locirao uz mesta na kojima sam praktično svakodnevno, u potezu od Tašmajdanskog do Kalemegdanskog parka, preko Dunava i Save, sve do vrha Avalskog tornja. U to vreme je nastala i trostavna *Plava sonata*, kompletno kreirana na heksatonskoj bluz lestvici, koja dodatno pocrtava tadašnje moje stanje duha.

⁹ Srđan Hofman (1944–2021).

Ili, pak, čist stvaralački nagon, sam sebi dovoljan, iz kog se generisao muzički tok klavirskog koncerta *IT!*

Jedna od „opštih tema“ bila je i tema Mokranjca. Posmatrana kroz nekoliko slojeva... Mokranjac kao kompozitor – Stevan Stojanović¹⁰, zatim škola Mokranjac iz Beograda u kojoj sam bio zaposlen šest godina, uz to i gudački kvartet *Mokranjac*, nastao krajem XIX veka. I, sve to stavljeno u kontekst Negotinske Krajine, odakle je Stevan Stojanović Mokranjac rodom. Iz ove kompleksnosti napisao sam gudački kvartet pod nazivom *Mokranjac, varijacije na fragment iz Njest Svjata*.

Teme su bile i moje impresije gradovima: Čikagom, Buenos Airesom, mojim Beogradom i tako dalje.

Uz osnovne karakteristike moje poetike rekao bih da nemam jedan modus ili lestvicu ili jedan harmonski okvir u kom se krećem. Iako većinski delujem u okviru postojećeg tonskog centra (dakle ne nužno tonalnog, već tonskog), moja muzika se ne libi upotrebe atonalnosti, klastera, ukoliko su oni za muziku funkcionalni. Ipak, takve situacije ne prevažu.

Iako bi na osnovu dosadašnjih muzičkih kritika moglo da se kaže da važim za kompozitora kome leže kratke forme, unutar ciklusa nalik sviti, forma koja me u poslednje vreme čini zrelim kompozitorom je ipak kompleksna forma. Ona je u vezi sa sonatnom idejom, pa čak i sa kompleksnom polifonijom. Ali, verujem da ću u tom smislu tek promišljati svoje dalje korake u onome na čemu dalje budem radio. Jer, iako sam do pre nekoliko godina bio uveren da su sonatni oblici, sonatni ciklusi i fuge prevaziđeni formalni tipovi, u kojima je praktično sve rečeno kroz istoriju muzike, zatekao sam sebe kako najednom upravo o ovim formama počinjem da promišljam, kao o formama u kojima bih mogao da lociram svoj izraz. I tako sam napisao *Plavu sonatu*, pa *Sonatu Novi talas*, zatim *Knjaževačku sonatu*, Klavirski trio *Tronožac*, *Duo sonatinu* i kompoziciju *Dani dobrog vazduha* sa quasi fugom kao vrhuncem forme. A, trenutno radim na koncertantnom četvorostavačnom ciklusu, za harmoniku i gudače, po motivima romana *Idiot* Dostojevskog, gde takođe planiram da se javi finalna fuga, kao svojevrsni kompleksni formalni vrhunac. Ali, o tom potom.

Sada bih posebno hteo da se fokusiram na kompozicije koje su svoje ponovne prezentacije imale baš u ovoj mojoj godini jubileja. To su dve orkestarske kompozicije, *Zvrk* za pikolo i klavir i trio *Kuvada*. Najpre bih počeo sa orkestarskom kompozicijom *Otkucaji davno zaboravljenog sata*. Nju sam napisao 2005. godine, dakle pre skoro dvadeset godina, po porudžbini Beogradske filharmonije. Premijerno je izvedena 10. februara 2006. godine u tumačenju japanskog dirigena Jasua Šinozakija, na koncertu u Kolarčevoj zadužbini. U godini u kojoj je Beogradska filharmonija obeležavala svoj 100. rođendan, njihov menadžment je odlučio da ponovi neke od važnih kompozicija nastalih u tom periodu, tako da su moji *Otkucaji* ponovo izvedeni, skoro u dan osamnaest godina kasnije. Dakle, 9. februara ove 2024. godine, takođe u Kolarčevoj zadužbini, ali ovoga puta pod dirigentskom

¹⁰ Stevan Stojanović Mokranjac (1856–1914)

palicom maestra iz Nemačke, Feliksa Mildembergera. Ukratko ću predstaviti osnovne karakteristike ove kompozicije.

Najpre je postojao jedan porodični sat, od kojeg je sve počelo. On je jedno kratko vreme bio na ruci moga dede, zatim kroz više decenija na ruci moga oca. Potom se zaboravilo na njega i dugo je ležao u mraku neke fioke. A onda, baš nekako neposredno pre nego što ću da dobijem porudžbinu Beogradske filharmonije, taj sat se našao na mojoj ruci. Vreme i njegova patina, porodični otkucaji koje je taj sat zapamtio, kao i tačka u kojoj je on usmerio stvaranje kompozicije, za mene su bili i indikativni i inspirativni.

„Opšta tema“ kompozicije je, naravno, vreme. Uz to, njegov protok, odnos prošlosti i budućnosti kroz prizmu sadašnjeg trenutka, sa ciljem kreiranja uspomene na drage pretke. Jer, samo svesni njihove snage i dejstva pogled u budućnost može da bude relativno lak i uzbudljiv. Kada se iz prošlosti crpi potencijal za budućnost, svest o kvalitetu sadašnjeg trenutka duže traje. Moji otkucaji takođe ukazuju na neminovnost različitih pulsacija u životima ljudi. Kroz stabilne, promenljive, tenziona, razigrane i bezazlene pulsacije, nastaje forma kompozicije sastavljena od pet velikih celina (polja) sa epilogom, u kojima su sadržane konstantne anticipacije i reminiscencije muzičkih materijala.

Sledeća kompozicija koju bih predstavio je Koncert za saksofon i orkestar pod nazivom Ljubav!

Navešću komentar koji se nalazio u programskoj knjižici koncerta koji je bio 25. maja ove godine na Kolarcu. „U pitanju je jednostavačni koncertni komad o ljubavi, u trajanju od dvadeset pet minuta. Ipak, to nije komad o bilo kojoj ljubavi, pogotovo ne o podrazumevanoj i svakodnevnoj, već onoj trenutnoj, vremenski ograničenoj, neponovljivoj, strastvenoj i nadasve luuudoj. O ljubavi koja ima toliko snažnu energiju da bi se njom mogao pokrenuti, čak i promeniti čitav svet. Muzički tok, kao i ukupna forma dela prate ideju takve ljubavi. U okviru njih se neponovljivost ostvaruje nepostojanjem niti jednog repriznog muzičkog materijala, to jest konstantnom progresijom. Muzičke asocijacije na pomenutu ljubav bi mogle da se lociraju kroz različite slojeve partiture. Jedan sloj ukazuje na one ljubavne varnice koje se mogu osetiti na nekom rok koncertu između popularnog, obožavanog i sjajnog *super star-a* sa jedne i sto hiljada duša u publici sa druge strane. Sledeći sloj bi mogao da se locira u ličnoj ljubavi prema klasičnom muzičkom žanru. Takođe, naredni sloj bi se odnosio na ljubav prema saksofonu, instrumentu sa kojim sam u strastvenom zagrljaju već pune dve decenije. Konačno, u jednom posebnom sloju kompozicije rezervisano je mesto za ljubav prema geografskom prostoru kome pripadam, i u kojem živim i radim. To se može osetiti kroz folklorne fragmente koji su bazirani na starogradskoj pesmi i Mokranjčevnoj estetici. Takođe, na momente je prisutno koketiranje sa načinom tretmana saksofona u popularnom žanru, pre svega u muzici¹¹ Šade Adu, kao i koketiranje sa snažnom scenskom pojavom Fredija Merkurija i njegovog odnosa sa stadionskom publikom. Svi pomenuti slojevi ljubavi su

¹¹ Helen Folasade Adu, Sade (1959), Freddie Mercury (1946–1991).

dodatno pojačani autocitatima koji referišu na kratke segmente starijih kompozicija kojima se naglašava ljubavna progresija. Sve ostale, u ovom trenutku nepomenute ljubavne asocijacije, nisu slučajne, štaviše, one su poželjne.“

Ovaj koncert je originalno iniciran muzičkim nadahnućem izvanrednog saksofoniste Milana Savića, a poručen je od Beogradske filharmonije za sezonu 2018/19. kada je premijerno izveden. Nakon toga bilo je nekoliko izvođenja u verziji za saksofon i klavir, sve do ovogodišnje interpretacije, održane 25. maja u Kolarčevoj zadužbini. To je bilo izvođenje u potpuno novom kontekstu, sa novom energijom soliste Filipa Orlovića, dirigentkinje Olge Biserčić i simfonijskog orkestra Radio-televizije Srbije.

Zvrk za pikolo i klavir je kompozicija koja je takoreći juče došla sa turneje po Severnoj Americi i Kanadi. Duo u sastavu Snježana Pavićević (inače pikolistkinja Beogradske filharmonije) i Vladimir Vanja Šćepanović, pijanista (moj kolega sa Fakulteta muzičke umetnosti) je upriličio nekoliko odličnih izvođenja ove kompozicije u Njujorku, Bostonu, Vašingtonu i Torontu.

Da nije bilo ašikovanja i prethodno predstavljene kompozicije, sigurno ne bi bilo ni *Zvrka*. Naime, posle premijere Koncerta za saksofon prišla mi je prilično energično i ozareno pikolistkinja Snježana tražeći moju novu kompoziciju za sebe. Nakon nekoliko dana našli smo se na kafi i odmah sam iz nje izvukao temu za komponovanje. U njoj je ležao taj energični, mali zvrk koji se neprestano vrti kao čigra, kog je samo trebalo uobličiti jezikom muzike. Istovremeno, taj zvrk je i sam instrument pikolo. Najmanji među svim u simfonijskom orkestru, ali instrument koji nikako ne da na sebe. Ume da bude i drčan i glasan i virtuozan, ali i veoma nežan. Takođe, pokretljiv, dinamičan i moćan.

Malopre sam pomenuo da sam se nakon par dana video na kafi sa pikolistkinjom. Ovo bih želeo da naglasim! Jer, *opšta tema* za pisanje kompozicije, bar se to puno puta pokazalo u mom slučaju, nalazi se upravo u osobi/osobama koje kompoziciju poručuju/traže.

Kuvada za violinu, klarinet i klavir je nastala 2012. godine, neposredno pred rođenje mog starijeg sina. Sada ću vam objasniti zašto je to važno za ovu kompoziciju.

U pojedinim kulturama (najpre u Africi) kuvada predstavlja običaj da muškarac za vreme ženine trudnoće oponaša njeno drugo stanje. U medicini poznat kao *sindrom kuvada*, on podrazumeva da mnogi partneri trudnica dobijaju niz simptoma i proživljavaju promene slične onima koje su karakteristične za trudnoću (promene raspoloženja, želje za određenom hranom, grčevi, i tako dalje). Smatra se da ovaj sindrom „pogađa“ najmanje deset procenata partnera trudnica. To može da bude neugodno iskustvo koje posledično izaziva niz komičnih situacija.

Kompozicija je napisana po porudžbini trija *Pokret* zahvaljujući kojem su upriličena brojna izvođenja širom sveta. Organizovana je u okviru jednostavačne forme, a muzički tok predstavlja zvučnu imaginaciju psihološkog stanja kuvade, sa spektrom najrazličitijih asocijacija koje upućuju

na moguće situacije u kojima se muškarac nalazi za vreme kuvade. Osnovni motiv ce-es-ce, ritmizovan u vidu: osmina, osmina sa tačkom i šesnaestina, predstavlja inicijaciju za sve ono što će se do kraja kuvade dešavati u muzičkom toku.

Aratos trio je tokom ove godine imao veoma uspele nastupe u Kini, Portugalu, Crnoj Gori i Srbiji (Galerija SANU u Beogradu), na kojima je, između ostalog programa, predstavljao svoje izvanredno tumačenje kompozicije *Kuvada*.

Na samom kraju želim da predstavim svoju kompoziciju za solo čembalo, pod imenom *4 lica doktora Dila*. Napisana je na temu diletantizma. Lično, tu pojavu tretiram kao veoma opasnu. Ona je infiltrirana u mnoge sfere društva, i (uz neznanje) ukupno društvo izuzetno skupo košta.

Kompozicija sadrži četiri stava, sa naslovima: I – *Ego* (ja), II – *Novac* (on), III – *Kič* (ti) i IV – *Trajna šteta* (mi). Sa čembalistom Milanom Popovićem 2021. godine sam ekranizovao video spot za ovu kompoziciju koji sam lično režirao.

Ivan Brkljačić, septembar 2025.

Literatura:

- Brkljačić, Ivan. (2024). *Hofman trio* za flautu, violončelo i klavir, (rukopis autora), Beograd.
- Brkljačić, Ivan. (2024). „Punoletstvo uz profesora Hofmana“, *Ogledala – muzički svet Srđana Hofmana*, Beograd, Fakultet muzičke umetnosti, 2024, 239.
- Brkljačić, Ivan. (2019). *LOVE! saxophone concerto*, Beograd, Rights and Royalties Publishing Company.
- Brkljačić, Ivan. (2021/23) *Knjaževačka sonata* za violinu i klavir, (rukopis autora), Beograd.
- Brkljačić, Ivan. (2021). *Trinaest beogradskih humoreski* za klavir, (rukopis autora), Beograd.
- Brkljačić, Ivan. (2022). *Plava sonata* za dve violine, (rukopis autora), Beograd.
- Brkljačić, Ivan. (2020). *IT! piano concerto*, Beograd, Rights and Royalties Publishing Company.
- Brkljačić, Ivan. (2011). *Mokranjac, varijacije na fragment iz Njest Svjata* za gudački kvartet, (rukopis autora), Beograd.
- Brkljačić, Ivan. (2021/24). *Novi talas* sonata za violončelo klavir, (rukopis autora), Beograd.
- Brkljačić, Ivan. (2023). *Tronožac* klavirski trio, (rukopis autora), Beograd.
- Brkljačić, Ivan. (2024). *Duo sonatina* za flautu i harfu, (rukopis autora), Beograd
- Brkljačić, Ivan. (2024). *Dani dobrog vazduha* za harmoniku i gudački orkestar, (rukopis autora), Beograd.
- Brkljačić, Ivan. (2023). *Idiot!* za harmoniku i gudački orkestar, (rukopis autora), Beograd.
- Brkljačić, Ivan. (2020). *Zvrk* za pikolo i klavir, Beograd, Rights and Royalties Publishing Company.
- Brkljačić, Ivan. (2012). *Kuvada* za violinu, klarinet i klavir, (rukopis autora), Beograd.

- Brkljačić, Ivan. (2005). *Otkucaji davno zaboravljenog sata* za simfonijski orkestar, (rukopis autora), Beograd.
- Brkljačić, Ivan. (2013). *Četiri lica doktora Dila* za čembalo solo, (rukopis autora), Beograd.
- Brkljačić, Ivan. (2022). *Četiri lica doktora Dila* za čembalo solo, video spot, Beograd.
- Brkljačić, Ivan. (2022). *Od muzičkog toka do muzičke forme*, Beograd, Fakultet muzičke umetnosti i Rights and Royalties Publishing Company.

SUMMARY

AUTOPORTRAIT

DMA Ivan Brkljačić

In the year in which the composer Ivan Brkljačić marks thirty years of artistic activity, and the Music Academy in East Sarajevo celebrates thirty years of existence and work, Brkljačić will present his creative work, embodied in the first person, in the form of a self-portrait. Starting from the basic questions related to the creative process: *what* and *how*, Brkljačić will point out the specific elements of his poetics. From the necessity of tracing a certain *general theme* of the future composition, through artistic research related to it, to its transfer into the language of music and entering into the process of building the musical flow and the overall form of the composition. Also, he will point to important role models that influenced his professional development. Along with important examples from his oeuvre, focusing on the presentation of compositions that left a significant mark in the current jubilee year, Brkljačić will also turn his attention to other segments of his professional activities, including the direction of music videos of his compositions.

Key words: Autoportrait, composition, musical flow, musical form, general theme.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

78(082)

НАУЧНИ скуп "Савремено и традиционално у музичком
стваралаштву" (6 ; 2024 ; Источно Сарајево)

Савремено и традиционално у музичком стваралаштву. 6 :
зборник радова са научног скупа одржаног 12-14. децембра
2024. године / [главни уредник Мирадет Зулић]. - Источно
Сарајево : Музичка академија, 2025 (Источно Сарајево :
Копикомерц). - 186 стр. : илустр., ноте ; 24 cm

На врху насл. стр.: Универзитет у Источном Сарајеву. - На насл.
стр.: Дани Војина Комадине. - Текст ћир. и лат. - Текст на срп. и
рус. језику. - Тираж 100. - Напомене и библиографске
референце уз текст. - Библиографија уз сваки рад. - Summaries.

ISBN 978-99976-064-5-7

COBISS.RS-ID 143400705